

Itämeren pyöriäisen suojelun tilanne

Pyöriäinen on listattu EU:n luontodirektiiviin kuuluvaksi lajiksi, ja se on useiden jäsenmaiden kansallisilla uhanalaisuuslistoilla. Sitä suojellaan myös YK:n ympäristöohjelman (UNEP) alaisella Itämeren, Koillis-Atlantin, Irlanninmeren ja Pohjanmeren pikkupalaiden suojelusopimuksella (ASCOBANS). Suurin osa Itämeren ympärysvaltioista on allekirjoittanut tämän sopimuksen. ASCOBANS:in alainen Itämeren pyöriäisen elvytysuunnitelma (Jastarnia Plan) sisältää suosituksia pyöriäisen suojelemiseksi ja painottaa tieteellisen tutkimuksen tarvetta alueella. Joukko asiantuntijoita Itämeren ympärysvaltioista tapaa vuosittain Jastarnia-ryhmän kokouksissa seuratakseen suunnitelman suositusten toteutumista. Tarvittaessa ryhmä toimii myös hallitusten neuvonantajana asiassa.

Hankekumppanit

Ruotsi: Kolmårdenin Eläinpuisto (pääkoordinaattori), Swedish Environmental Protection Agency, AquaBiota Water Research (projektihallinto)

Suomi: Turun ammattikorkeakoulu, Ympäristöministeriö, Tampereen Särkänniemen elämyspuisto (Delfinaario), WWF Suomi (rahoittaja)

Puola: University of Gdańsk, Institute of Meteorology and Water Management, Chief Inspectorate for Environmental Protection

Tanska: National Environment Research Institute, Danish Forest and Nature Agency

Viron, Latvian ja Liettuan osuus hankkeessa toteutetaan paikallisten aliurakoitsijoiden toimesta

Saksa osallistuu tutkimukseen samalla menetelmällä varsinaisen hankkeen ulkopuolelta omien seurantatutkimustensa puitteissa. Saksan osuuden hankkeessa toteuttaa The German Oceanographic Museum Stralsundissa.

Yhteystiedot

Projektihallinto (englanniksi)
info@sambah.org

Suomen osuuden vastuutaho
projektipäällikkö Olli Loisa, Turun ammattikorkeakoulu
olli.loisa@turkuamk.fi
puh. 050 598 5743
Sepänkatu 1, 20700 Turku

Copyright: Jonas Teilmann

www.sambah.org

www.ascobans.org

SAMBHAH

Kansainvälinen
Itämeren pyöriäisen
seurantatutkimus

SAMBHAH (Static Acoustic Monitoring of the Baltic Sea Harbour Porpoise) on EU:n Life+ rahaston tukema tutkimushanke, jonka tavoitteena on Itämeren pyöriäisen suojelun edistäminen. Tutkimukseen osallistuvat kaikki Itämeren EU-jäsenvaltiot.

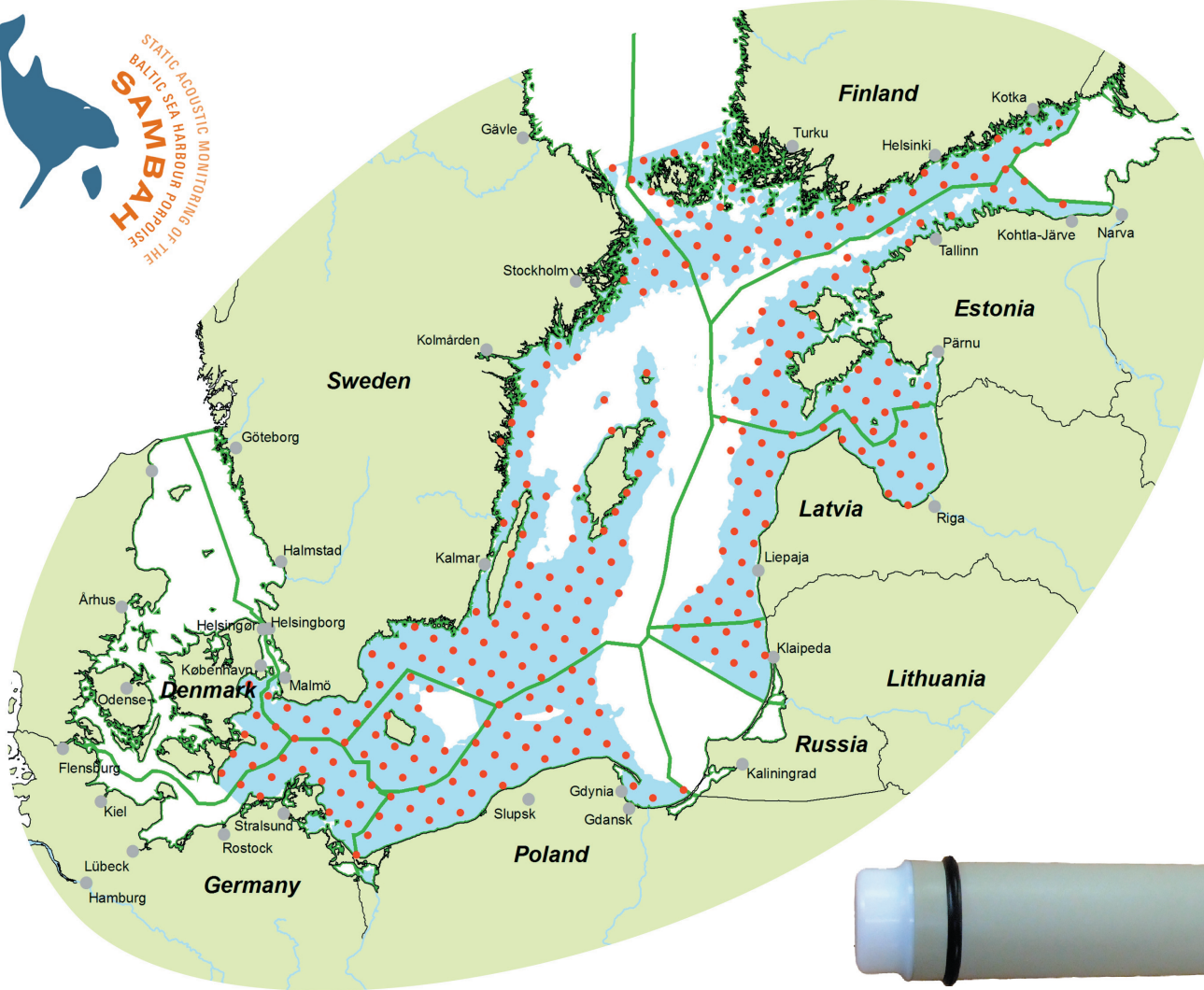
Miksi?

Itämeren pyöriäiskanta (*Phocoena phocoena*) on pieni ja viime vuosikymmeninä rajusti vähentynyt. Se luokitellaankin nykyään äärimmäisen uhanalaiseksi. Kannan levinneisyys- ja esiintymisalueista sekä ongelmista ja uhkatekijöistä kerrannaisvaikutuksineen tiedetään edelleenkin liian vähän.

Koska pyöriäisten yksilömäärää ja niiden suosimia elinalueita ei tunneta riittävän hyvin, tehokas suojelutoimenpiteiden kohdentaminen on ollut vaikeaa. Tämän vuoksi on äärimmäisen tärkeää ja kiireellistä kerätä tietoa kannan koosta ja levinneisyydestä sekä niiden ajallisista muutoksista.

SAMBAH-hankkeen tavoitteena on:

1. Kartoittaa ja tuottaa luotettavaa tietoa pyöriäiskannan koosta, levinneisyydestä ja tiheyksistä Itämeren alueella
 2. Selvittää mahdolliset tihentymäalueet, tunnistaa elinympäristövaatimukset ja ihmistoiminnasta pyöriäiselle aiheutuvan korkean riskin alueet
 3. Lisätä tietoa pyöriäisestä päätöksentekijöille, sidosryhmille ja suurelle yleisölle
 4. Kehittää ja ottaa käyttöön kustannustehokas ja käyttökelpoinen tutkimusmenetelmä pyöriäiskartoituksiin matalan yksilötiheyden alueilla
- Kerättyä tietoa voidaan hyödyntää suojeluohjelmien laadintaan liittyvässä päätöksenteossa sekä suojelualueiden ja suojelutoimenpiteiden tehokkaassa kohdentamisessa.

Miten?

Hankkeessa käytettävät tutkimuslaitteet (C-POD) havaitsevat ja rekisteröivät pyöriäisen kaikuluotausääniä noin sadan metrin säteeltä laitteesta. Näillä äänentallennuslaitteilla yhteensä 300 kiinteästä tutkimuspisteestä kerätyn aineiston perusteella lasketaan pyöriäisen tiheydet ja yksilömääräarviot tutkimusalueelle. Tätä tietoa käytetään myös elinympäristömallinnukseen, mahdollisten tihentymäalueiden selvittämiseen ja lajin ympäristövaatimusten arviointiin

Missä?

Tutkimusalue ulottuu lounaasta Tanskasta itäosista (Darssin ja Limhamnin kynnykset) Ahvenanmaan saariston pohjoisrajalle. Tutkimuslaitteet sijoitetaan merenpohjaan 5-80 metrin syvyiselle vesialueelle.

Milloin?

Alueelle tullaan sijoittamaan yhteensä noin 300 tutkimuslaitetta huhtikuusta 2011 alkaen. Ne pidetään sijoitettuna ja toiminnassa aina kesäkuulle 2013 saakka. Aineiston analysointi tapahtuu vuosina 2013-2014, ja hanke päättyy joulukuussa 2014.

Miten voit auttaa

300 äänentallennuslaitetta voi kuulostaa lukumäärällisesti suurelta, mutta näin laajalla tutkimusalueella yhdenkin tarkkailulaitteen ja sen keräämän tiedon menettäminen voi vaikuttaa tutkimusaineiston laatua heikentävästi. Suomessa laitteet sijoitetaan merenpohjaan ilman pinnassa näkyviä merkintöjä. Jos kuitenkin löydät laitteen ajalehtimasta meressä tai rannasta, otathan meihin yhteyttä! Yhteystiedot löytyvät tämän esitteen takaosasta.